

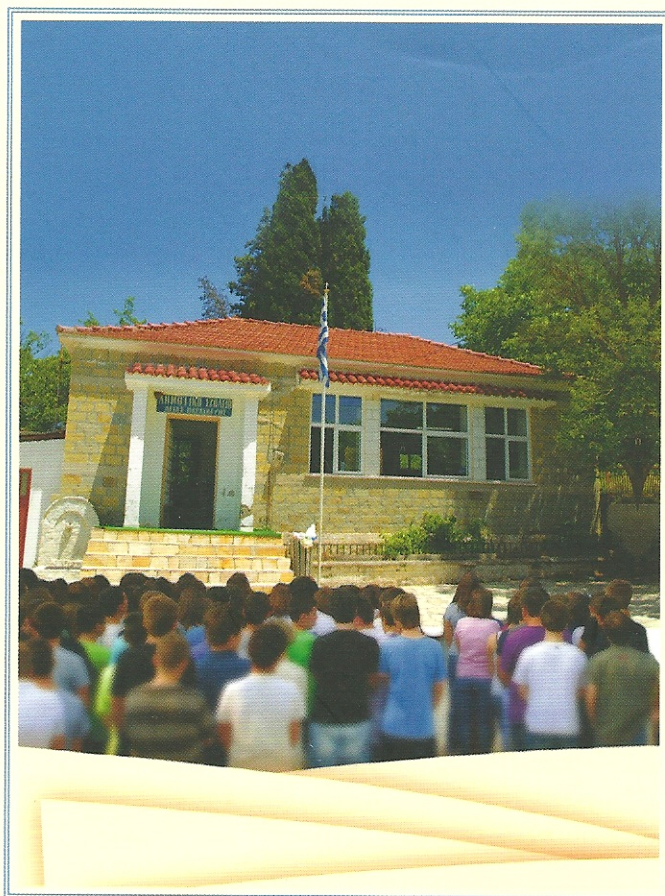
Φιλολογική

ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011 | ΕΤΟΣ 29 | ΤΕΥΧΟΣ 116 | ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΡΟΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΕΜΠΑΘ
Αριθμός Δέματος

ΠΕΦ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΕΝΩΣΗ
ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 6
104 33 ΑΘΗΝΑ

ΕΛΛΗΝΟΕΚΔΟΤΙΚΗ

Για τη δημοσίευση εργασιών στη ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ισχύουν, μετά από απόφαση του Δ.Σ. της Π.Ε.Φ., τα παρακάτω:

Οι εργασίες:

- Δεν πρέπει να έχουν δημοσιευθεί σε άλλο έντυπο.
- Η έκτασή τους δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από οκτώ - δέκα δακτυλογραφημένες σελίδες.
- Είναι απαραίτητο να συνοδεύονται από ηλεκτρονικό αρχείο word (χωρίς εικόνες ή ιδιαίτερο στήσιμο).
- Οι βιβλιοκρισίες να μην υπερβαίνουν τις 2 σελίδες.

Κριτήρια επιλογής:

- Πρωτοτυπία και επιστημονική πληρότητα.
- Έπικαιρότητα και ανταπόκριση του θέματος στην κάλυψη των επιστημονικών και εκπαιδευτικών αναγκών των μελών της Ένωσης.
- Συχνότητα δημοσίευσης εργασιών του ίδιου συγγραφέα.
- Χρόνος υποβολής και έγκρισης.
- Οι μη εγκεκριμένες εργασίες δεν επιστρέφονται στους συγγραφείς.
- Σε όλες τις εκδόσεις της ΠΕΦ χρησιμοποιείται το μονοτονικό σύστημα γραφής, σύμφωνα με τους κανόνες της γραμματικής και του συντακτικού της νεοελληνικής γλώσσας. Στα παραθέματα όμως των αρχαιοελληνικών κειμένων διατηρείται το πολυτονικό.

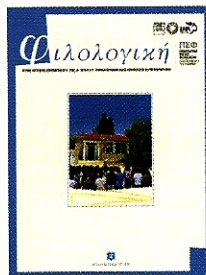
Συντακτική Επιτροπή

Υπεύθυνη: Γεωργία Χαριτίδου, Γενική Γραμματέας, Αρτέμιδος 1, Μοσχάτο, 183 45, Αθήνα, τηλ. 210 94.16.598.

Μέλη: Χριστίνα Αργυροπούλου, Τασούλα Καραγεωργίου, Ζωή Κατσιαμπούρα, Χρήστος Κάτσικας, Άγγελος Παληκίδης, Μανώλης Στεργιούλης, Σπύρος Τουλιάτος.

Διόρθωση κειμένων: Βασιλική Τσουρή

Νομικός Σύμβουλος ΠΕΦ: Δημήτριος Κωστέλης, Δικηγόρος, Ελευθερίου Βενιζέλου 200, 187 56, Κερατσίνι τηλ. 213 20.74.630- κιν. 6945-704125.

Ηλεκτρονική Σχεδίαση & Σελιδοποίηση:
Αδάμ Σάμιος - Ελληνοεκδοτική DTP

Εικαστικό εξωφύλλο:
Ελληνοεκδοτική DTP

Για διαφημιστικές προτάσεις σε προσιτές τιμές, επικοινωνήστε:
210 3613676 (εσωτ.304 Ν. Χατζόπουλος)
(εσωτ.307 Α. Σάμιος)

ή στο email: info@ellinoekdotiki.gr

Ηλεκτρονική Σχεδίαση & Σελιδοποίηση
Διαχωρισμοί - Φιλμ - Μοντάζ - Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία

ΕΛΛΗΝΟΕΚΔΟΤΙΚΗ

Ιπποκράτους 82, Τ.Κ. 106 80, Αθήνα
Τηλ.: 210 36 13 676, 210 36 40 632
Website: www.ellinoekdotiki.gr
e-mail: info@ellinoekdotiki.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριο άρθρο	1
Διάλογος για φιλολογικά θέματα	2
Άρθρα & Μελέτες	
♦ Το ταξίδι της Αντιγόνης στην Ευρώπη ή πώς ο ρητορικός μεταμορφώνεται σε πειστικό λόγο του Παρασκευής Βρεττού-Κοψιδά	18
♦ Διαφορετικές προσεγγίσεις του θανάτου στη θάλασσα (Όμηρος-Αρχιλόχος) του Κώστα Δεληγιώργη	24
♦ Σκέψεις και προτάσεις για τη διδασκαλία του λαϊκού πολιτισμού στη μέση εκπαίδευση του Μηνά Αλεξιάδη και ομάδας φιλολόγων	32
♦ Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης στα σχολικά εγχειρίδια της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (1884-2010) της Χρυσάνθης Κουμπάρου-Χανιώτη	42
♦ Ο σχοινοβάτης του Νίτσε (Μια αλληγορία για τον πνευματικό άνθρωπο) του Δημήτρη Ρεντίφη	56
♦ Εναλλακτικές μορφές διόρθωσης και βελτίωσης της παραγωγής γραπτού λόγου των μαθητών της Πηνελόπης Φωτίου	68
♦ Ο μύθος για τη διαδοχή της «βασιλείας» των Μυκηνών του Μάριου Κυριακίδη	78

Βιβλιο-παρουσιάσεις

♦ Αριστέα Παπαλεξάνδρου: Ωδικά πτηνά - Ποιήματα Ελένη Ηλιοπούλου Ζαχαροπούλου	84
♦ Ευθύμιος Α. Πριόβολος: Το άλλο χρώμα του κρασιού απ' τους ληνούς του έντεχνου λόγου Χρυσάνθη Κουμπάρου-Χανιώτη	86
♦ Αγγελική Ζολώτα: Ο Δρόμος μου περνούσε από τα σχολεία Ανθούλα Δανιήλ	86
♦ Γεώργιος Π. Μανουσόπουλος: Πλάτωνος Απολογία Σωκράτους Νικόλαος Δημητριάδης	89
♦ Ιωάννης Α. Λιναρδής: Αρχαία Ελληνική Θεματογραφία Δημήτριος Σ. Μασούρης	90
♦ Ευφροσύνη Καγιάρα-Περδικάκη: «Διαχρονικά και Σύγχρονα Θέματα», Παραγωγή λόγου στο χώρο της Έκφρασης-Έκθεσης Ελένη Κραββαρίτου	91

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ 2366

Τρίμηνη έκδοση ενημέρωσης και προβληματισμού.
Ιδιοκτήτης: Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων (ΠΕΦ)
Πολυτεχνείου 6 - Τ.Κ. 104 33, Αθήνα
τηλ. 210 52.43.434, Τηλ./Fax 210 52.28.231
e-mail: p-e-f@otenet.gr

Εκδότης - Διευθυντής:

Αναστάσιος Αγγ. Στέφος, Πρόεδρος ΠΕΦ
Νεφέλης 16, 118 53, Αθήνα. τηλ. 210 34.65.752

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: 5 ευρώ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: 35 ευρώ

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα.
ISSN 1105-2732 - Κ.Ε.Π. 1751, Κ.Π. 044/09

Κι η αγάπη το νόημα της καρδιάς.

Η ποιήτρια Αριστέα Παπαλεξάνδρου οδηγείται στο ήρεμο φως, στο καθάριο φως του νοείν, της αλήθειας και του συναισθήματος, με έναν εκλεκτισμό της σκέψης για πνευματικό κι αληθινό, που αξίζει να του χαρίζεται. Και εν προκειμένω, στην αληθινή ποίηση, που της έχει απλόχερα χαριστεί.

Ελένη Ηλιοπούλου Ζαχαροπούλου

Ευθύμιος Α. Πριόβολος,
*Το άλλο χρώμα του κρασιού απ’
τους ληνούς του έντεχνου λόγου*
Αθήνα 2010, διάθεση βιβλιοπωλείο Εστίας.

Ένα πολύ ενδιαφέρον και καλαίσθητο βιβλίο κυκλοφόρησε πρόσφατα. Πρόκειται για *Το άλλο χρώμα του κρασιού απ’ τους ληνούς του έντεχνου λόγου*, το οποίο εκδόθηκε στην Αθήνα το 2010. Συγγραφέας του βιβλίου είναι ο Ευθύμιος Α. Πριόβολος, με σπουδές στη Θεολογία και τη Φιλολογία, ο οποίος υπηρετεί στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ως Διευθυντής σχολικής μονάδας.

Με τη μελέτη αυτή, ο συγγραφέας επιχειρεί μια περιδιάβαση στο χώρο του κρασιού, βασισμένος στον έντεχνο λόγο 123 ελλήνων συγγραφέων, των οποίων τα κείμενα διατρέχουν τους αιώνες. Η έμφαση δίνεται σε λέξεις, φράσεις και κείμενα που μας επιτρέπουν με τη γλωσσική και λεκτική αισθητική τους να διεισδύσουμε στο μεθυστικό κόσμο του γλυκόπιστου λυσίπουνου κρασιού.

Το θέμα αναπτύσσεται σε 127 σελίδες. Στην εισαγωγή, ο συγγραφέας διατυπώνει ορισμένες σκέψεις για το κρασί και τη θέση του στην ανθρώπινη ζωή και στη συνέχεια κάνει μικρή αναφορά στην ελληνική γλώσσα που με τα χείλη της είπε τόσα και τόσα όμορφα για το δάκρυ του αμπελιού. Αμέσως μετά αρχίζει ο τρυγητός. Στο πρώτο μέρος παρακολουθούμε την ελληνική διονυσιακή παράδοση, από τα χρόνια του Ομήρου μέχρι την ύστερη αρχαιότητα, συνεχίζουμε με την άποψη για το κρασί που αποτυπώνεται στη χριστιανική παράδοση, μετά περιδιαβαίνουμε τα χρόνια του Βυζαντίου και, τέλος, φθάνουμε στους νεότερους

χρόνους, μεθυσμένοι πια από τη μοσχοβολιά και τη γεύση του ευκολόπιστου κρασιού. Το ταξίδι μας αυτό στον κόσμο του κρασιού, μέσα από τους παλιούς και τους νέους δρόμους μύθων, πραγματειών, μελετών και λογοτεχνημάτων, μας δίνει τη δυνατότητα να γευτούμε στο έπακρο το δώρο της γης.

Ο συγγραφέας προσεγγίζει το θέμα του βασιλέα οίνου με το αισθητικά αλάνθαστο κριτήριο του, κατά την επιλογή των λημμάτων, χωρίς να παρασυρθεί από το μεθυστικό άρωμά του και να προδώσει τις επιστημονικές αρχές. Έτσι, ο ανάγνωστης έχει στη διάθεσή του όλα τα στοιχεία που συνθέτουν ένα επιστημονικό πόνημα. Οι υποσελίδες παραπομπές, ο πίνακας βραχυγραφιών, το ευρετήριο κειμένων και συγγραφέων (της Αρχαιότητας, της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, του Βυζαντίου και της Νεοελληνικής λογοτεχνίας), το ευρετήριο χαρακτηρισμών του οίνου-κρασιού, η βιβλιογραφία, ελληνική και ξένη, ταξινομημένη χρονολογικά και, τέλος, ο κατάλογος των εικόνων που παρατίθενται προσδίδουν στο έργο αυτό αριτιότητα.

Το βιβλίο, λοιπόν, μας επιτρέπει πράγματι αυτό που ο συγγραφέας εύχεται: *αφουγκραζόμαστε το σιγόβρασμά του, νιώθουμε την ηρεμία, οσμίζόμαστε τη μυρωδιά και γευόμαστε του παρήγορου ποτού τον γλυκασμό απ’ τις κύλικες της ελληνικής γλώσσας.* Διαβάζοντάς το, χάρη στις εκλεκτές, καλογραμμένες σελίδες του Ευθ. Πριόβολου, αφηνόμαστε απόλυτα σ’ ένα απολαυστικό ταξίδι και γευόμαστε το εκλεκτό δώρο του Διονύσου.

Χρυσάνθη Κουμπάρου-Χανιώτη

Αγγελική Ζολώτα
*Ο Δρόμος μου περνούσε
από τα σχολεία*

Εκδ. Σιδέρη Ι. Σιδέρης 2011

Η Αγγελική Ζολώτα είναι μια ευαίσθητη και αισθαντική συγγραφέας που κομίζει στην τέχνη της συγγραφής την εμπειρία της, κτηθείσα στα σχολεία που υπηρέτησε. Ο δρόμος της περνούσε